

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

- *Kuralları okulun açıldığı ilk günden oluşturun. Kuralları oluştururken öğrencilerinizin fikrini alın.
- *Kurallarla ilgili olarak okul yönetiminin desteğini alın. Kurallardan velileri de haberdar edin.
- *Kuralların sayısı mümkün olduğunca az olsun. İlk haftalarda kuralları ara ara hatırlatın.
- *Bazı kuralları öğrencilerinizle ortak karar alarak yazılı/ görsel hale getirebilirsiniz.
- *Kuralları uygulamada ve izlemede tutarlı olun.
- *Kurallara uymamanın bir yaptırımını ve sonucunu olduğuna fark ettirin.
- *Belirlenen kurallar dışındaki davranışları/hataları görmezden gelin.
- *Ceza neyin yapılmayacağını söyler, ödül ise ne olursa daha iyi olacağını gösterir. Mümkün olduğunca ödülü tercih edin.
- *Emir vermek yerine seçenekler sunun. Karar vermek çocuğun/gençin kişiliğini güçlendirir. Fazla müdahaleci ya da kurtarıcı olmayın.
- *Görmek istediğiniz davranışları sergileyin, öğüt vermek yerine ona davranışlarınızla model olun. Eylem sözden daha etkilidir.
- *Kurallar ve sınırlar, güce ve zorlamaya dayanırsa, bağımlılık gelişir ve olgunlaşmamış bir çocuk/genç yetişir. Sorunları çözmek için “güç” kullanmayın. Şiddet gören çocuk/genç şiddeti öğrenir.
- *Öğrencilerinizin kendisinin ve başkasının kişisel-fiziksel sınırlarını önemsemeyi öğrenmesine destek olun. Bu konuda ailelere de rehberlik edin.
- *Öğrencilerinizin fikirlerini, becerilerini, çabalarını önemseyin; sorumluluk almasına ve bağımsızlaşmasına destek olun. Bu “sınırlar” ı öğrenmesine katkıda bulunacaktır.

*İnternet ve dijital teknolojilerin olmadığı ya da çocukların/gençlerin onlara kayıtsız kaldığı bir dünyanın imkansız olduğu bir dönemdeyiz. Bu nedenle internet ve dijital teknolojilerin öğrencilerinizin hayatlarındaki etkisi olumlu ya da olumsuz olarak göz önünde bulundurmadan etkili ve sağlıklı bir eğitim süreci çok da mümkün olamayacaktır. Bu nedenle internet ve dijital teknoloji konusunda bilgi sahibi olun. İnternet ve dijital teknolojinin doğru kullanımı hakkında bilgi verin, doğru kullanan öğrencilerinizi fark edip takdir edin, uygun davranışlarınızla öğrencilerinize model olun.

KAYNAKLAR

- 1-Anne-Baba Eğitimi, Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü, 2006, Kozan Ofset, Ankara.
- 2-Davranış Değiştirme Süreci, Ankara Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü, 2007, Ankara.
- 3- Sınır Koyma Psiko eğitim Kitapçığı, Çorlu Rehberlik Araştırma Merkezi
- 4-Teknolojiye Bağımlı Yaşama, Yeşilay TBM Alan Kitaplığı Dizisi No: 4, 2016, İstanbul
- 5-Güvenli İnternet Kullanımı, Aile Eğitimi Serisi, Özel Eğitim Rehberlik ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- 6- Çocuklarımız İçin Bilinçli İnternet Kullanımı-Lise Öğretmen Broşürü, Özel Eğitim Rehberlik ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.
- 7-Yakın İlişkiler ve “Ben” Broşürü, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlama Vakfı (TAPV), İstanbul

ÇOCUKLARA VE GENÇLERE SINIR KOYMAK: ÖĞRETMEN BROŞÜRÜ (LİSE)

BURSA
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

bursameb

bursailmem16

bursailmem16

bursa.meb.gov.tr

SINIR NEDİR? ÇOCUKLAR VE GENÇLER SINIRLARA NEDEN İHTİYAÇ DUYARLAR?

Çocuklar ve gençler dünyalardaki kuralları anlamak isterler ve buna gereksinim duyarlar. Kendilerinden ne beklendiğini, kontrolün kimde olduğunu, ne kadar ileri gidebileceklerini ve ileri gittiklerinde ne olabileceğini bilmek isterler. Diğerleri ile ilişkilerinde buldukları yeri bilmek ve artan beceri ve kapasitelerini ölçmek arzusundadırlar. Sınırlar, çocukların ve gençlerin kendilerini ve dünyalarını anlamalarına yardımcı olur ve onlara önemli bir keşif ve öğrenme ortamı sunar.

Sınırları belirlemek dinamik bir süreçtir. Çocuklar büyüdükçe değişir ve yetişkinler (anne-babalar ve öğretmenler) için çocukların ve gençlerin sağlıklı gelişimlerini sürdüreceği şekilde genişleme ve ayarlama yapmak oldukça zordur. Bu zor görevi başarmak için, hem kararlı, hem de esnek olunmalıdır. Sağlıklı deneme ve keşifleri yüreklendirecek kadar kararlı ve gelişmeye izin verecek kadar esnek sınırlar belirlenebilmelidir. Etkin sınır koyma, çocuklara ve gençlere, istenilen davranışla ilgili kural ve beklentileri öğretmek için kullanılan süreci ifade eder.

Çocuklar büyür ve değişir. Değiştikçe de daha çok özgürlük, ayrıcalık ve sorumluluk yüklenmeye hazır hale gelirler. Çocuklar ve gençler çevrelerini keşfetmeye, becerilerini geliştirmeye, yeni yetenekler kazanmaya ve bağımsız olmaya fırsat bulmalıdır. Onların işi budur. Bizim işimiz de bu normal gelişim sürecinin engellemeden, onlara destek olacak sınırlar koymaktır.

Çocuklar, onaylanabilir davranışlar gösterebilmek için, yetişkinlerden kurallar ve beklentiler konusunda net mesajlara ihtiyaç duyarlar. Sınır koymanın amacı otokontrolü öğretmektir.

*Sınırlar, çocukların araştırma yapmalarına yardımcı olur. Çocuklar ve gençler, çok küçük yaştan itibaren, sürekli denemeler ve keşifler yapmakta, dünyayı ve onun nasıl işlediği konusunda bilgi toplamaktadırlar. Sınırlar, onaylanan davranışları tanımlar.

*Sınırlar, ilişkileri tanımlar. Çocuklara ve gençlere belirgin sınırlar sunulduğunda, ilişkilerle ilgili “burada yetkili olan kim?, ne kadar ileri gidilebilirim?, çok ileri gidersem ne olur?” gibi önemli soruların cevaplarını alırlar.

*Sınırlar, güven verir ve güvenliği sağlar. Evde anne-babanın, okulda öğretmenin sınırları belirlemede kararlı ve net olmalarına ihtiyaç duyarlar. Güven ve devamlılık buna bağlıdır.

*Sınırlar, büyümenin ölçütüdür. Sınırlar anne-babalara ve öğretmenlere, çocukların/ gençlerin nelere hazır olup olmadıklarını gösterir.

SINIF KURALLARININ BELİRLENMESİ

Kural “davranışlara yön veren, uyulması gereken ilke” olarak tanımlanmaktadır. Sınıf açısından bakıldığında kural, “öğrencilere sınıfta/okulda hangi davranışın kabul edilebilir, hangi davranışın kabul edilemez olduğunu açıklayan yargı” olarak açıklanmaktadır.

Kural oluşturma otomatik bir süreç değildir, planlanan her kuralın hem öğretmen hem de öğrenci açısından gerekçesi olmalıdır. Oluşturulmak istenen her kuralın, önceden kestirilebilen önemli bir kullanım yeri olmalıdır. Yalnızca öğrencileri disipline etmek amacıyla kural koymak etkili bir yol olmayacağı gibi, öğrencilerle sağlıklı ve işbirliğine dayalı bir ilişkinin sağlanmasını da güçleştirir. Sınıfta geçerli olacak kuralları öğrencilerle birlikte oluşturmak kurallara uyumu artırır. Gençler kendi davranışlarını etkileyecek olan kuralların oluşturulması sürecine ne kadar çok katılırlarsa, kuralları izlemeye ve uymaya da o kadar katılırlar.

Sınıf ve okul kuralları, mutlaka basit, açık ve anlaşılır olmalıdır. Kavramsal tanımlar yerine işlevsel tanımlarla açıklanması etkisini artırır. Örneğin, “Başkalarına saygılı olun” gibi bir kuralın “Söz alarak konuşun” şeklinde ifade edilmesi daha etkili olacaktır. Kurallar mümkün olduğunca olumlu bir dil kullanılarak ifade edilmelidir. Örneğin, “Öğretmen ders anlatırken hiçbir şeyle ilgilenmeyin” gibi bir kuralın “Gözünüz, kulağınız öğretmende olsun” şeklinde ifade edilmesi daha etkili olacaktır.

BURSA
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

bursameb

bursailmem16

bursailmem16

bursa.meb.gov.tr